

## Hírlevél 2013/1.

- ÚJ SZAKTERÜLETTEL BŐVÜLT A BEVÁLT GYAKORLATOK PORTÁLJA
- BESZÁMOLÓ A KÁBÍTÓSZER-KÍNÁLATI INDIKÁTOROKRÓL TARTOTT MÁSODIK EURÓPAI KONFERENCIÁRÓL
- FÓKUSZBAN A KÍNÁLATI OLDALI KÁBÍTÓSZER-BŰNCSELEKMÉNYEK ALAKULÁSA MAGYARORSZÁGON ÉS EURÓPÁBAN
- ÚJ EMCDDA-EUROPOL KÖZÖS JELENTÉS: 4-METHYLAMPHETAMINE
- BESZÁMOLÓ A KÁBÍTÓSZER-FOGYASZTÁSSAL ÖSSZEFÜGGŐ HALÁLÓZÁS KULCSINDIKÁTOR EURÓPAI ÉVES SZAKMAI TALÁLKOZÓJÁRÓL
- BESZÁMOLÓ A KÁBÍTÓSZER-FOGYASZTÁSSAL ÖSSZEFÜGGŐ KÖLTSÉGVETÉSI KIADÁSOK SZAKMAI TALÁLKOZÓRÓL
- ÚJ ÁLLANDÓ ROVAT: UPSZ! – JANUÁRI AKTUALITÁSOK
- NEMZETKÖZI ESEMÉNYAJÁNLÓ 2013

### ÚJ SZAKTERÜLETTEL BŐVÜLT A BEVÁLT GYAKORLATOK PORTÁLJA

A Drog Fókuszpont honlapján az európai jó gyakorlatokat magyar nyelven bemutató **Bevált gyakorlatok portálja** új témakörrel, a **társadalmi reintegráció** szakterületével bővült. A prevenció, a kezelés és az ártalomcsökkentés után immár a társadalmi reintegráció segítésére irányuló beavatkozások közül is bemutatjuk, hogy mely programok tudnak hatékonyan segíteni tartós szerhasználat vagy börtön után visszatérni a közösségbe. Ahogy a többi szakterületnél, itt is az elérhető tudományos bizonyítékok alapján rangsorolták a különböző programokat, így egyszerűen áttekinthető, hogy jelenleg mi a leghatásosabb eszköz ezen a területen.



A reintegráció témakörén belül öt szintér szerepel: a **kezelés**, a **büntetés-végrehajtás**, a **lakhatás**, a **képzés, szakképzés** és a **foglalkoztatás**. Minden szintéren megtalálhatók a beavatkozások legfontosabb típusainak rövid leírásai, illetve a hatásosság alapján rangsorolt konkrét programok. A társadalmi reintegrációról bővebb információt találhat az **EMCDDA e témával foglalkozó kiadványában** – angol nyelven.

Decemberben indult el a Nemzeti Drog Fókuszpont **Bevált gyakorlatok portálja**, ahol a reintegráció mellett a **prevenció**, a **kezelés** és az **ártalomcsökkentés** területén működő beavatkozásokkal, programokkal kapcsolatos tudományos bizonyítékokat mutatjuk be. Az oldal az EMCDDA **Best Practice portáljának** fordítása. Szándékunk az volt, hogy az ott összegyűjtött tudás magyar nyelven is elérhető legyen, és forrásként szolgáljon a kábítószerrel foglalkozó hazai szakemberek, döntéshozók és kutatók számára a bizonyítékokon alapuló, hatékony programok megtervezéséhez. ■

## BESZÁMOLÓ A KÁBITÓSZER-KÍNÁLATI INDIKÁTOROKRÓL TARTOTT MÁSODIK EURÓPAI KONFERENCIÁRÓL



2012. november 22-23. között az Európai Bizottság és az EMCDDA közös szervezésében és az Europol aktív közreműködésével került megrendezésre a kábítószer-kínálati indikátorokkal kapcsolatos II. európai konferencia Lisszabonban. A konferencia a 2010 októberében Brüsszelben megtartott első hasonló témájú nemzetközi találkozó, valamint a 2011-ben összehívott ún. „technical working group”-ok eredményeire építve technikai konszenzus kialakítását volt hivatott elérni a kínálati oldali adatgyűjtés fogalmi háttere, a legfontosabb szükségletek azonosítása és egy reális megvalósítási terv tekintetében, hogy a közeljövőben lehetővé váljon az indikátorok hivatalos bevezetése az érintett EU intézmények által. A kábítószer-kínálatához kapcsolódó adatgyűjtés és monitoring fejlesztése az EU 2009-12-re szóló akciótervének célkitűzései között is szerepelt.

A konferencián a kábítószer-kínálat területén bevezetendő három kulcsindikátor (kábitószerpiac, kábítószer-bűnözés, kínálatcsökkentés) mentén bemutatásra került a három terület jelenlegi helyzete és aktuális kihívásai; az egyes kulcsindikátorokhoz kapcsolódó célok valamint azok tervezett elemei; és az egyes alterületek prioritásai, sajátos jellemzői. Az elhangzottak szerint az indikátorok bevezetése kapcsán elsősorban nem új adatgyűjtések kidolgozása a cél, hanem a már működő adatgyűjtési rendszerek hatékonyabbá tétele, illetve a különböző adatgyűjtések harmonizálása, standardizálása, valamint a különböző alterületek és a különböző adatgyűjtések közötti lehetséges szinergiák minél hatékonyabb kihasználása.

A **kábítószerpiac** indikátor esetében már létezik rutin adatgyűjtés a kábítószerárakra, a kábítószer-lefoglalásokra, a kábítószer-bűncselekményekre és az anyagok tisztaságára vonatkozóan. Ezeken az alterületeken a cél az adatgyűjtés harmonizálása, illetve esetleges bővítése a jövőben. Nincs még rutin adatgyűjtés, de a jövőben tervezett a bevezetése a kábítószer-prekurzorok, a kábítószer-előállító laboratóriumok, a hozzáférhetőség és a csempésztvonalak vonatkozásában. Az európai piacok méretének feltérképezése és a bűnüldöző egységektől nyerhető információ hasznosítása érdekében további kutatások és adatgyűjtések ösztönzése szükséges, valamint fontos az adatelemzés lehetőségeinek felmérése is.

A **kábítószer-bűnözést** illetően a konferencián elhangzottak szerint a jövőben a bűnügyi statisztikából nyerhető adatokon túl (ügyészség, bíróság, büntetés-végrehajtás), fontos lenne hasznosítani az olyan kapcsolódó területekről származó információkat is, mint a szervezett bűnözés, a korrupció és a pénzmosás. A jövőben fel kell térképezni a fentiek kábítószer-bűnözéssel való kapcsolatát, és fontos kiépíteni a kapcsolatot a kábítószerrel kapcsolatos, illetve a bűnözéssel összefüggő adatgyűjtési rendszerek között, mind nemzeti, mind európai szinten.

A **kínálatcsökkentés** kapcsán - melyet az EMCDDA azon tevékenységek összességéként definiál, melyek célja, hogy megelőzzék, hogy a kábítószer eljusson a fogyasztóhoz - elsőként a leendő kulcsindikátor elemeinek meghatározása a feladat, hiszen ez a terület rendelkezik a legrövidebb múlttal. Lehetséges adatforrásként az EU a következőkre koncentrál: bűnüldöző szervek, a büntető igazságszolgáltatás szereplői (ügyészek, bírók) és a bűnmegelőzési egységek.

A jövőben a cél e szereplők (leíró) elemzése és a kapcsolat megerősítése/kiépítése az adatgyűjtéssel foglalkozó szakemberek és a bűnüldözési és bűnügyi igazságszolgáltató szervek között. Szintén cél egy olyan jelentési rendszer kidolgozása, mely lehetővé teszi az utóbbi szervek szervezeti rendszerének és működési módjának alaposabb megismerését.

A közeljövő tervezett feladatai között szerepel az indikátorok bevezetésére vonatkozó hivatalos „implementation roadmap” elkészítése és egy nemzetközi szakértői hálózat kialakítása az európai kínálati adatgyűjtés koordinálásának céljából.

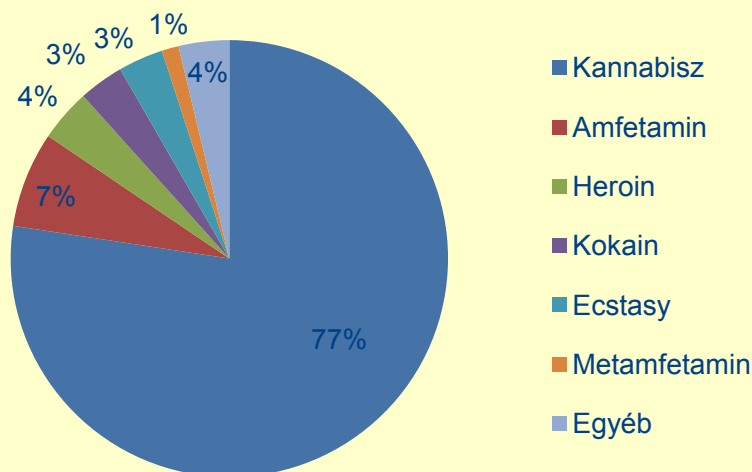
A konferenciáról bővebb felvilágosítást ad: Port Ágnes <[port.agnes@oek.antsz.hu](mailto:port.agnes@oek.antsz.hu)>. ■

## FÓKUSZBAN A KÍNÁLATI OLDALI KÁBÍTÓSZER-BŰNCSELEKMÉNYEK ALAKULÁSA MAGYARORSZÁGON ÉS EURÓPÁBAN

Hazánkban 2011-ben 5989 regisztrált visszaélés kábítószerrel bűncselekményt követtek el, ennek mindössze 12%-át (721 eset) tették ki a kereskedői típusú visszaélések. A kínálati oldali visszaélések 78%-át (558 eset) kannabisszal követték el, a fennmaradó 23 %-ból a legnagyobb részt (7%) az amfetamin adta.

Európai szinten - 2010-es adatok szerint - a kínálati oldali kábítószer-bűncselekmények legnagyobb hányadát szintén a kannabisszal elkövetett visszaélések teszik ki (58%), ezt követi a kokain (18%), a heroin (14%) és az amfetamin (8%).

### 2011-ben regisztrált, kereskedői típusú visszaélés kábítószerrel bűncselekmények megoszlása szertípus szerint (N=721)



Forrás: ENYÜBS, Nemzeti Drog Fókuszpont

További adatok a témában: **Tények és számok/ Kábítószer-bűnözés**

## ÚJ EMCDDA-EUROPOL KÖZÖS JELENTÉS: 4-METHYLAMPHETAMINE



2011 és 2012 végén az EMCDDA és az Europol áttekintette a rendelkezésre álló információkat egy új pszichoaktív szer, a 4-methylamphetamine vonatkozásában. A Tanács döntése értelmében az eredményeket közös jelentés formájában adták közre. A most megjelent publikáció a negyedik közös jelentés **ebben a sorozatban**.

A kiadványok elősegíthetik a tagállamok nemzeti kockázatértékeléssel és a hatékonyabb beavatkozás-tervezéssel kapcsolatos munkáját is.

Az angol nyelvű kiadvány elérhető **az EMCDDA honlapján**. ■

## BESZÁMOLÓ A KÁBÍTÓSZER-FOGYASZTÁSSAL ÖSSZEFÜGGŐ HALÁLOZÁS KULCSINDIKÁTOR EURÓPAI ÉVES SZAKMAI TALÁLKOZÓJÁRÓL

2012. november 12-13-án, Lisszabonban került sor az EMCDDA kábítószer-fogyasztással összefüggő halálozás indikátorának éves szakértői találkozója. A konferencia egyik célkitűzéseként arra törekedtek a szakemberek, hogy jobban megértsék a problémás opiát-fogyasztás trendjei és a halálozás alakulása közötti összefüggéseket. Az európai szintű adatok azt mutatják ugyanis, hogy csökken a heroin-használók száma, részben a kezeléshez és a helyettesítő programokhoz való jobb hozzáférés vagy a szerváltás miatt. Az opiátokhoz köthető halálozási adatok ugyanakkor ezt közvetlenül nem tükrözik, a mortalitás csökkenése időben eltolva következhet be. A komplex helyzet megértéséhez ezért szükséges a halálozási adatok mellett az ártalomcsökkentés, a kezelés-ellátás és a problémás szerhasználat mutatóinak indikátorokon átívelő elemzése.

Szó esett még a stimulánsok: így az új pszichoaktív szerek, és a **kokain okozta sürgősségi esetek és halálozás** problematikájáról is. A kokain-fogyasztással összefüggő halálesetekről. A hazai fókuszpont képviselője az új anyagok toxikológiai és igazságügyi adatgyűjtési kérdéseiről szerzett tapasztalatait osztotta meg a hallgatósággal. A találkozó egyéb témái között szerepelt még a **szintetikus opioidok – fentanil, metadon – okozta halálozás** és a futó **kohorsz vizsgálatok** eredményeinek ismertetése is.

A találkozóról bővebb felvilágosítást ad: Horváth Gergely <[horvath.gergely@oek.antsz.hu](mailto:horvath.gergely@oek.antsz.hu)> ■

## BESZÁMOLÓ A KÁBÍTÓSZER-FOGYASZTÁSSAL ÖSSZEFÜGGŐ KÖLTSÉGVETÉSI KIADÁSOK SZAKMAI TALÁLKOZÓRÓL

Az európai kábítószerügyi akciótervek és drogstratégiák állandó eleme 2000 óta a költségvetési kiadások és a költséghatékonysági vizsgálatok szükségességének hangsúlyozása. Az EMCDDA számára 2004-ben indult meg a szisztematikus munka a kapcsolódó módszertanok kidolgozásával. 2008-ban az európai Éves jelentés mellett önállóan jelent meg a **Kábítószer-fogyasztással összefüggő közkiadások jobb megértése** című angol nyelvű kiadvány, e mellett pedig több **módszertani útmutató** és **tanulmány** is született. A 2011-ben történt áttekintés ugyanakkor azt állapította meg, hogy bár a közkiadások nagyságára vonatkozó becslések, tanulmányok száma növekedett a korábbi években és javult azok minősége is; az átfogó európai helyzetelemzés és az összehasonlítható nemzeti elemzések érdekében további erőfeszítések szükségesek. A kutatások korlátját jelenti az a **definíciós sokszínűség** ugyanis, ami a tagállamok a drogproblémára adott válaszlépések finanszírozásának nemzeti sajátosságaiból fakad.



Az EMCDDA ezért változtatott a célkitűzésen, és az átfogó európai elemzés helyett ágazati áttekintések kidolgozását határozta el. **Beszámoltunk arról**, hogy megkezdődött a büntetés-végrehajtási szektorhoz kapcsolódó költségvetési kiadások feltérképezése. 2013. január 10-én meghívott szakértők – köztük egy magyar szakember – részvételével pedig elindult egy újabb ágazat, a kábítószer-fogyasztással összefüggő kezelés-ellátás költségvetési kiadásainak elemzése. Az összehasonlíthatóságot és az általánosíthatóságot szem előtt tartva elsőként az e szakterületen alkalmazható definíciók és módszertani lehetőségek megvitatására került sor. Ennek eredményeként olyan módszertani útmutató készül, ami segíti a nemzeti kutatások végrehajtását.

A tagállamokban eddig készült nemzeti kutatások eredményei elérhetők országonként **az EMCDDA honlapján**. ■

## UPSZI – JANUÁRI AKTUALITÁSOK

Az új pszichoaktív szerek (UPSZ) kockázatértékelését részben meghatározó **2005. évi XCV. törvény** 2013. január 1-ével több ponton módosult. A változások érintik többek között a kockázatértékelésre rendelkezésre álló időt a C jegyzéken - a **66/2012 (IV.2.) kormányrendelet** egyik mellékletén - szereplő egyedileg megnevezett anyagok esetében (15/C. §). A C listára felvett új pszichoaktív szerek kockázatértékelésére rendelkezésre álló idő az eddigi 3 évről 1 évre rövidül, mely azonban meghosszabbítható további egy évvel, amennyiben a kockázatértékelést végző szakértői szerv úgy határoz, hogy nem áll rendelkezésre elegendő adat a kockázat meghatározásához.

### Mi a kockázatértékelés?

A kockázatértékelés célja egy újonnan megjelenő anyag által okozott kockázatok felmérése. A kockázatossgot két tényező határozza meg: az előidézett ártalmak mértéke, valamint ezen ártalmak valószínűsége (kockázat = ártalom mértéke x valószínűség). A kockázatértékelés során jellemzően az anyag által okozott közegészségügyi és szociális kockázatokat mérik fel, de része lehet az értékelésnek a jogi szabályozás következményeinek és az anyag hasznosságának, egyéb felhasználásának számbavétele (pl.: gyógyászati vagy ipari alkalmazás). A kockázatértékelés szempontjai és metódusai különbözőek lehetnek, az Európai Unió által végzett kockázatelemzésről bővebben [ezen a linken olvashat](#).

Az Európai Unió tagállamaiban 2013 januárjában megjelent új anyagok:

- a **szintetikus katinon 2-amino-1-(4-fluorophenyl)-1-propanone** (4-fluorocathinone), mely azonosításáról az Egyesült Királyság tett bejelentést;
- a felépítésében az MDMA-hoz hasonló **1-(Benzofuran-5-yl)-N-methylpropan-2-amine** (5-MAPB), mely azonosításáról Finnország tett bejelentést;
- a **szintetikus kannabinoid quinolin-8-yl-1-pentyl-1H-indole-3-carboxylate** (JWH-018 quinolinylcarboxylate analóg), mely azonosításáról Finnország tett bejelentést;
- a **szintetikus kannabinoid quinolin-8-yl 1-(cyclohexylmethyl)-1H-indole-3-carboxylate**, mely azonosításáról Spanyolország tett bejelentést;
- valamint az ugyancsak **szintetikus kannabinoid 1-(tetrahydropyran-4-ylmethyl)-1H-indol-3-yl]-(2,2,3,3-tetramethylcyclopropyl)methanone** (A-834,735), melyről Lengyelország tett bejelentést.

Forrás: A Korai Jelzőrendszer hálózatába a **Tanács 2005/387/IB határozata** alapján érkező bejelentések. ■

## NEMZETKÖZI ESEMÉNYAJÁNLÓ 2013

Időpont	Szervező	Cím	Helyszín	Információ
<b>2013. február</b>				
7-8.	EMCDDA	Drug Policy Evaluation	Lisszabon, Portugália	<a href="#">Drug Policy Evaluation</a>
18.	ELTE Pszichológiai Intézet, Klinikai Pszichológia és Addiktológia Tanszéke	Addiktológiai kutatások Magyarországon 2013 – Új fejlemények az addiktológiában	Budapest, Magyarország	<a href="#">ELTE honlap</a>
<b>2013. március</b>				
11–12.	Eötvös Loránd University, Institute of Psychology	1st International Conference on Behavioral Addictions	Budapest, Magyarország	<a href="#">A konferencia honlapja</a>